

МЕТОДИЧНИЙ ПОРТФЕЛЬ

АВТОР

Яна ІВАНОВА

ПОСАДА

методист з бібліотечно-бібліографічної освіти
міського методичного центру,
м. Славутич, Київська обл.

АВТОР

Ніна РЕМЕЗ

ПОСАДА

провідний бібліотекар,
завідувач бібліотеки ЗОШ I–III ступенів № 1,
м. Славутич, Київська обл.

Актуально про ББК

Основою систематизації бібліотечних фондів шкільних бібліотек є бібліотечно-бібліографічна класифікація — найпоширеніша в нашій країні документна класифікація. Актуальною сьогодні є проблема пристосування її до потреб бібліотек України, зокрема бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів. Матеріали публікації напрацьовані в ході підготовки та проведення майстер-класу для шкільних бібліотекарів з теми «Бібліотечно-бібліографічна класифікація. Зміни та нововведення». На тлі загального ознайомлення з особливостями цієї класифікації у статті йдеться про внесені зміни та нововведення, важливі для практичної роботи шкільних бібліотек.

Бібліотечно-бібліографічна класифікація документів — основа організації інформаційного середовища бібліотеки

Надійним засобом організації бібліотечно-інформаційних фондів, найважливішим чинником їх доступності користувачам і реалізації швидкого та багатоаспектного їх використання є класифікаційні системи. Бібліотечно-бібліографічні класифікаційні системи відіграють важливу роль в організації інформаційного середовища як в межах однієї країни, так і у світовому масштабі. В усі часи вони були не лише інструментом для організації, упорядкування та індексації¹ інформації, але й способом систематизації знань, набутих людством, та надання можливості їх пошуку.

Класифікаційні системи є механізмом:

- систематизації документів, організації систематичних каталогів і картотек, упорядкування записів у базах даних;
- тематичного пошуку інформації в бібліотечних фондах, каталогах, електронних масивах [12].

Поряд із Десяtkовою класифікацією Дьюї, Універсальною десятиковою класифікацією (УДК), Класифікацією бібліотеки Конгресу США однією із найбільших у світі універсальних систем класифікації вважається Бібліотечно-бібліографічна класифікація. У той же час Бібліотечно-бібліографічна класифікація наймолодша і найповніше відображає логіку розвитку сучасного наукового знання, його структуру та зміст

У бібліотечній та інформаційній діяльності об'єктами класифікації є документи, тому класифікаційні системи називають *документними*, які, у свою чергу, бувають *предметними* і *систематичними*.

Провідне місце належить систематичним системам класифікації. Такі системи є прикладом природної системи класифікації, оскільки розподіл документів у них (систематизація) здійснюється за істотною ознакою: за галузями знань на основі змісту документів. Системи класифікації для зручності в практичному використанні оформляють у вигляді таблиць класифікації.

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК) — універсальна класифікаційна система, призначена для наукового оброблення документів та їх систематизації, організації фондів, укладання каталогів і картотек, групування документів

¹ Індексація — це множина символів з правилами їх застосування, які використовуються для позначення окремих понять у класифікаційній системі (Библиотечная энциклопедия. — М. : РГБ, Пашков Дом, 2007. — С. 406).

у інформаційних виданнях, бібліографічних покажчиках, довідниках, словниках, побудованих у систематичному порядку, ведення обліку і статистики у бібліотеках, використання як пошукової мови в автоматизованих інформаційно-пошукових системах.

ББК — єдина з найбільших систем, яка має у своєму розпорядженні систему варіантів таблиць: для наукових бібліотек (повне і скорочене видання), обласних та масових бібліотек, дитячих та шкільних бібліотек і краєзнавчих каталогів. Варіанти погоджені один із одним, деякі з них неодноразово перевидавались.

ББК — перша радянська класифікація. Початковий варіант таблиці фахівці провідних бібліотек СРСР розробили у 1958–1968 роках — він вийшов у 38-ми томах. У розробленні брали участь 800 учених. Таблиці удостоєні Державної премії [13].

Бібліотечно-бібліографічна класифікація, — не зважаючи на її нинішній статус Національної класифікаційної системи Росії, — нині найпоширеніша в Україні бібліотечна класифікація, яку застосовують як універсальні бібліотеки з різним обсягом фондів, так і багато спеціальних (за призначенням) бібліотек, у т.ч. й шкільні.

Структура таблиць ББК

Класифікація документів за ББК базується на системі таблиць ідентифікаторів, в основу яких покладено ділення за видами наук і явищами дійсності з урахуванням принципу їх субординації і розвитку. Отже, індексація ББК логічна: класи поділяються на підкласи, розкриваючи логічну будову кожного з них [12]. У бібліотечно-бібліографічній класифікації використовується логічна літерно-цифрова індексація на основі кирилиці та арабських цифр: основний ряд у ББК для наукових бібліотек позначений великими літерами російського алфавіту, а особливості побудови ББК для інформаційних установ з невеликим обсягом фонду є позначення основного ряду арабськими цифрами. Таким чином утворюється *класифікаційний індекс* — поєднання цифр і літер, що позначає, до якого розділу належить той чи інший документ, наприклад: «84(4УКР)я92 Літературна творчість дітей України».

За своєю структурою ББК належить до ієрархічних систем комбінаційного типу. Структура всіх видань таблиць ББК однакова, вона містить:

- основні таблиці;
- допоміжні таблиці типових ділень (загальних і територіальних типових ділень, типових ділень соціальних систем, які використовуються в усіх відділах класифікації, а також спеціальних типових ділень, розроблених для окремих галузей наук);
- алфавітно-предметний покажчик (відображає усі поняття, що містяться в основних і допоміжних таблицях з індексами, які їм відповідають);
- методичні вказівки, додатки.

Основні таблиці

Основні таблиці — це систематичний перелік усіх класів, підкласів та більш дрібних ділень класифікації, які в таблицях називають *класифікаційними діленнями*. Кожне класифікаційне ділення складається із класифікаційного індексу і словесного формулювання. Основна таблиця класифікації, яка побудована за ієрар-

хічним принципом і охоплює галузі знань, до яких належать ті або інші видання, включає такі цикли:

- загальнонаукове і міждисциплінарне знання;
- природничі науки;
- прикладні науки;
- суспільні та гуманітарні науки;
- літературу універсального змісту.

Цикл загальнонаукових і міждисциплінарних знань

Цикл загальнонаукових і міждисциплінарних знань призначений для відображення сучасних загальнонаукових теорій, концепцій та напрямів, що утворилися внаслідок інтеграції природничого, технічного, соціогуманітарного знання.

Цей розділ основних таблиць ще й досі розробляється бібліотеками-співавторами ББК, які відповідно до угоди 2000 року володіють авторським правом на ведення ББК (Російська державна бібліотека, Російська національна бібліотека та Бібліотека Російської Академії наук).

Цикл природничих наук

Основний ряд ББК відкривається циклом природничих наук, до якого входять: *природничі науки в цілому, фізико-математичні, хімічні, науки про Землю, біологічні науки.*

Комплекси розташовані в такій послідовності: від наук, що вивчають неживу природу, до наук про живу природу. Цикл розпочинає математика, хоч вона й не вивчає жодної форми руху і не є природничою наукою. Оскільки найширше математикою користуються в природничо-наукових дослідженнях, у техніці, її умовно зараховано до циклу природознавства.

*2 Природничі науки (природознавство)
20 Природничі науки в цілому.
Природознавство в цілому
22 Фізико-математичні науки
24 Хімічні науки
26 Науки про Землю (геодезія, геофізика, геологія і географія)
28 Біологічні науки (науки про живу природу)*

Цикл прикладних наук

Цикл прикладних наук посідає місце між циклами природничих і суспільних наук, оскільки він поєднує науки про закони і засоби впливу людини на природу, про використання законів і сил природи на користь суспільного розвитку. Галузі прикладного знання розташовані в такій послідовності: *техніка, сільське і лісове господарство, медицина.* Така послідовність зумовлена, по-перше, тим, що техніка є провідною серед галузей прикладних знань. Крім того, порядок наук відповідає загальним принципам побудови основного ряду: спочатку розташовані науки, пов'язані

з формами руху в неживій природі — техніка, потім у живій — сільськогосподарські та лісогосподарські науки, які мають справу з менш складними організмами, і медичні науки, що мають справу з найскладнішим організмом — організмом людини.

3 Техніка. Технічні науки
4 Сільське й лісове господарство
5 Охорона здоров'я. Медицина.

Цикл суспільних
і гуманітарних
наук

Цикл суспільних і гуманітарних наук побудовано відповідно до філософського вчення про базис і надбудову. На першому місці в циклі стоїть *історія* як наука, яка вивчає життя суспільства всебічно. Далі йдуть науки, що вивчають окремі сторони життя суспільства. Перше місце серед них посідають *економіка, економічні науки*. Відділи *політики, юриспруденції, військової справи* разом із відділом економіки створюють *соціально-економічну частину* циклу.

6/8 Суспільні і гуманітарні науки
60 Суспільні науки в цілому
63 Історія. Історичні науки
65 Економіка. Економічні науки
66 Політика. Політичні науки
67 Право. Юридичні науки
68 Військова справа. Військова наука

Далі розташовуються відділи, які висвітлюють питання *культури, науки, освіти* тощо. Потім — відділи, присвячені художній творчості як одному з проявів духовної культури: *літературознавство і мистецтвознавство*. Причому передує їм відділ *мовознавства*, оскільки мова — основа багатьох видів художньої творчості.

70/79 Культура. Наука. Освіта
71 Культура. Культурологія
72 Наука
73 Науково-інформаційна діяльність
74 Освіта. Педагогічні науки
75 Фізична культура і спорт
76 Засоби масової інформації. Книжкова справа
78 Бібліотечна справа. Бібліографія
80/84 Філологічні науки. Художня література
80 Філологічні науки в цілому
81 Мовознавство
83 Літературознавство
84 Художня література

Громадська свідомість, яка виступає у формі *філософських*, а також *релігійних і атеїстичних* вчень, є ідеологією, що найбільш віддалена від економічної основи суспільства, тому відповідні відділи розташовуються наприкінці циклу. Закінчує ряд галузевих відділів наука про мислення — *психологія*.

85 Мистецтво
 86 Релігія. Містика. Вільнодумство
 87 Філософія. Логіка. Етика. Естетика.
 88 Психологія

Останнім відділом основного ряду є відділ для документів *універсального змісту*.

Різні варіанти таблиць ББК (повні, скорочені для наукових, масових бібліотек і т.д.) мають різну кількість відділів в основному ряді класифікації відповідно до прийнятої індексації, але загальна послідовність галузей знання і наук усюди однакова.

Допоміжні таблиці

У *допоміжних таблицях* зібрані ділення, які відображають загальні ознаки тих предметів і явищ, що подані в основних таблицях.

Існують ознаки, властиві документам з різних галузей знань, наприклад:

- вид документа (книга, періодичне видання, звукозапис);
- цільове призначення (підручник, довідник, словник);
- зміст твору (історія науки, організація наукових досліджень).

Такі ознаки відображають у типових діленнях, які називаються *загальними типовими діленнями (ЗТД)*. Вони згруповані в таблицях, що розташовуються поза основними таблицями і використовуються у разі потреби у будь-якому діленні класифікації, наприклад, 26г — *історія географії, де г — історія науки*.

Ознаки, характерні лише для однієї галузі знання, відображаються в *спеціальних типових діленнях (СТД)*. Таблиці спеціальних типових ділень знаходяться безпосередньо в основній таблиці перед тими підрозділами, для деталізації яких вони призначені, наприклад, 81.2-4, у розділі 81 *Мовознавство, -4 Словники*.

Територіальні типові ділення (ТТД) можуть використовуватися в усіх діленнях класифікації, оскільки формують комплекси документів за географічною

ознакою. Позначаються ТТД цифрами і великими літерами, взятими в дужки, наприклад, (4УКР).

Для зовнішньої відмінності індексів типових ділень від індексів основних таблиць у різних класифікаціях використо-

Бібліотечно-бібліографічна класифікація — універсальна класифікаційна система, призначена для наукового оброблення документів та їх систематизації, організації фондів, укладання каталогів і картотек, групування документів у інформаційних виданнях, бібліографічних покажчиків, довідників, словників, побудованих у систематичному порядку, ведення обліку і статистики у бібліотеках, використання як пошукової мови в автоматизованих інформаційно-пошукових системах

вують різні прийоми: відмінну індексацію, спеціальні розпізнавальні знаки (дужки, лапки, дефіс тощо). У різних класифікаціях типові ділення мають різні назви і різний склад, у ББК вони називаються типовими діленнями.

Головне призначення допоміжних таблиць типових ділень — деталізація основних таблиць. Використання їх надає класифікації багатоаспектності, гнучкості; забезпечує однаковість побудови споріднених розділів і таким чином підвищує пошукові можливості системи, зменшує обсяг таблиць класифікації.

Див. Додаток 1 | «Схема основного ряду ББК» з прикладами різних типових ділень наведена у додатку на компакт-диску.

Абетково-предметний покажчик (АПП)

Абетково-предметний покажчик (АПП) полегшує і прискорює пошук потрібного класифікаційного ділення в основних або допоміжних таблицях. АПП — це абетковий перелік усіх понять, що увійшли до таблиць. Поняття подані у вигляді предметних рубрик, які складаються зі словесного формулювання і відповідного індексу таблиць) наприклад: *Ботаніка 28*.

Методичні вказівки та додатки

У методичних вказівках викладена методика систематизації, яка базується на основі спеціально розроблених принципів, положень і правил загальної методики (застосовується при систематизації літератури з усіх галузей знань) і часткової (містить правила для систематизації літератури з окремих галузей знань або циклів споріднених наук і розробляється на основі принципів загальної методики).

Додатки до Таблиць ББК мають спеціалізовані варіанти видань, наприклад: у таблицях для дитячих і шкільних бібліотек вміщено такі додатки: «Структура систематичного каталогу літератури для учнів 8–9 років», «Структура систематичного каталогу науково-методичної та педагогічної літератури для вчителів у шкільних бібліотеках», «Структура систематичного каталогу звукозаписів».

Удосконалення ББК в Україні

Історія бібліотечних класифікаційних систем в Україні тісно пов'язана з історією її розвитку в період існування СРСР. Власного досвіду у складанні класифікаційних систем в Україні майже не було, хоча українські бібліотекознавці завжди брали активну участь у розробленні таких систем загальносоюзного масштабу.

Найхарактернішою рисою ББК до певного часу була насиченість марксистською ідеологією, невідповідність сучасним тенденціям розвитку суспільного життя та національним особливостям України. Після здобуття нашою країною незалежності постала гостра проблема позбавлення ББК цих особливостей, пристосування її до потреб українських бібліотек.

90-ті роки ХХ ст. були для ББК складними і визначальними. Система морально застаріла і потребувала модернізації — переробки класифікаційної системи відповідно до нових реалій розвитку знань про світ і людину, соціальну практику з метою адекватного розкриття змісту документів для максимального задоволення інформаційних потреб користувачів [12].

Одним із механізмів модернізації та розвитку ББК є видання системи доповнень, які готуються науковим центром ББК при Державній бібліотеці Росії. Так, у 1997 році було видано удосконалений проміжний варіант робочих таблиць для масових бібліотек [2], а у 1998 році — «Таблиці для шкільних і дитячих бібліотек» [6].

Бібліотеки України і до сьогодні послуговуються російськими таблицями ББК, які не повною мірою відображають проблеми національної історії, географії та етнографії, економіки, культури та мови, права та багатьох інших предметних областей, що мають принципове значення для національної класифікаційної системи

Українського перекладу ББК на сьогодні не існує. Бібліотеки України і до сьогодні послуговуються російськими таблицями ББК, які не повною мірою відображають

проблеми національної історії, географії та етнографії, економіки, культури та мови, права та багатьох інших предметних областей, що мають принципове значення для національної класифікаційної системи. Тому проблеми класифікації лі-

тератури, що стосуються нашої держави, українські бібліотекознавці вирішують самостійно.

Велику роботу в напрямі адаптації російськомовних модернізованих варіантів таблиць відповідно до потреб України проводять головні бібліотечно-інформаційні установи держави. Певні кроки у цьому напрямі зробили: Книжкова палата України, Національна парламентська бібліотека України, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Національна бібліотека України для дітей, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, Державна бібліотека України для юнацтва та інші установи.

ББК у шкільних бібліотеках

У практиці роботи шкільні бібліотеки здебільшого послуговуються 2-м виданням таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек 1986 року [4].

Після виходу у 1997 році видання робочих таблиць ББК для масових бібліотек [2] у 1998 році побачило світ третє видання таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек [6]. Нововведення значно збагатили понятійний апарат таблиць, що ввібрав багато нових тем, проблем, явищ і відобразив зміни в періодизації історії і політичної карти світу. При переробленні циклу суспільних наук основну увагу у виданні звернено на відображення нової проблематики та термінології. У всьому циклі кардинально оновлено теоретичні розділи, знято ділення за ідеологічною ознакою на марксистську та немарксистську літературу. До шкільних бібліотек України названі видання не потрапили.

У 2000 році Державною бібліотекою України для дітей було опубліковано інструктивно-методичні рекомендації «Доповнення і виправлення до таблиць бібліотечно-бібліографічної класифікації для дитячих і шкільних бібліотек» (уклад.: Н.Й. Дзюба, Н.В. Полуна) [7]. Проте сфера розповсюдження цих рекомендацій була обмеженою: шкільні бібліотеки їх не отримали.

На потребу часу у 2002 році співробітниками відділу наукового опрацювання і каталогізації документів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського підготовлено «Робочі таблиці ББК для шкільних бібліотек» (уклад.: І.Г. Лобановська та О.А. Чернюк) [10]. Авторами за основу було взято

На потребу часу у 2002 році співробітниками відділу наукового опрацювання і каталогізації документів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського підготовлено «Робочі таблиці ББК для шкільних бібліотек» (уклад.: І.Г. Лобановська та О.А. Чернюк)

видання російських таблиць ББК для масових, дитячих та шкільних бібліотек, використані методичні рекомендації Національної парламентської бібліотеки

України, досвід роботи інших бібліотек України [8]. Поширенню цих таблиць серед шкільних бібліотек значною мірою сприяла їх публікація у газеті «Шкільна бібліотека плюс», хоча одержати їх змогли лише передплатники газети. Тут варто зауважити, що сьогодні у мережі Інтернет можна знайти велику кількість електронних варіантів зазначених таблиць, які не лише подекуди не відображають їх авторство, але й повторюють типографські помилки, допущені при друкуванні газети.

На підставі аналізу таблиць ББК 1986 року [4] і 1998 року [6], інструктивно-методичних рекомендацій Державної бібліотеки України для дітей «Доповнення і виправлення до таблиць бібліотечно-бібліографічної класифікації для ди-

тячих і шкільних бібліотек» та «Робочих таблиць ББК для шкільних бібліотек» (уклад.: І.Г. Лобановська та О.А. Чернюк) нами укладено порівняльну таблицю нововведених ділень та розділів, у яких змінено методику систематизації документів.

Див.
Додаток 2

Перелік нововведених ділень і розділів, у яких змінено методику систематизації літератури, наведено у Таблиці 1, яку вміщено у додатку на компакт-диску.

До цього варто додати, що у 2003 році співробітниками відділу наукового опрацювання і каталогізації документів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського підготовлено ще один досить важливий документ: «Освіта. Педагогічна наука: робочі таблиці класифікації за ББК» (уклад.: О.А. Чернюк, Л.Г. Дубова; за ред. І.Г. Лобановської). Таблиці призначені для організації довідково-пошукового апарату Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, проте у передмові до цих робочих таблиць зазначено, що вони «...можуть бути корисними для роботи в бібліотеках з великим обсягом документів з питань освіти і педагогічної науки, фонди і довідково-пошуковий апарат яких організований за таблицями ББК для обласних або масових бібліотек». Отже, бібліотеки районних (міських) методичних кабінетів (центрів) можуть використовувати саме ці Робочі таблиці.²

У 2008 році зі змінами та доповненнями вийшло четверте видання таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек [5]. Проте останні розробки російських фахівців недоступні багатьом вітчизняним бібліотекам, зокрема шкільним, а якщо й доступні, то не є офіційно прийнятими, і впровадження їх не сприяє єдності підходів до систематизації документів на державному рівні.

Мережа бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України сьогодні налічує понад 17 тис. Розпочато процес їх інформатизації. Поступово оновлюються фонди шкільних бібліотек, до них надходить нова за змістом література. Щоб правильно організувати її використання, забезпечити запити читачів, що постійно ускладнюються, бібліотекам потрібні сучасні таблиці класифікації. На жаль, у цих книгозбірнях оновлені таблиці ББК є бібліографічною рідкістю, а відповідні методичні рекомендації щодо їх застосування у шкільних бібліотеках відсутні. Практичну цінність у цьому сенсі мають рекомендації, викладені у консультації фахівців Національної бібліотеки України для дітей [9].

Нововведення у ББК 2008 року

На сьогодні ББК представлено у трьох основних варіантах: повних, середніх і скорочених таблицях, а також розроблених на їх основі спеціалізованих варіантах і версіях. Як правило, таблиці ББК для дитячих і шкільних бібліотек завжди видавались після виходу у світ повних або середніх таблиць ББК, повторюючи їх структуру, враховуючи зміни та доповнення, розрізняючись лише за ступенем деталізації (глибиною розкриття змісту таблиць).

Оскільки нова за змістом література надходить і до фондів дитячих та шкільних бібліотек, науково-дослідним центром ББК та Російською державною дитячою бібліотекою було прийнято рішення про вихід у 2008 році нового 4-го видання таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек, підготовленого на основі 3-го

¹ Право розповсюдження документа належить ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського.

видання таблиць ББК та з урахуванням змін, внесених відповідно до опублікованих випусків Середніх таблиць ББК.

У новому виданні таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек, яке було опубліковано у 2008 році [5]:

- значно перероблені всі відділи соціогуманітарного циклу наук; залишилася, за рідкісним винятком, прийнята в ББК послідовність наук та відповідних їм сфер соціальної практики, але вже на рівні структури відділів та розділів внесені істотні зміни;
- перероблені загальнотеоретичні розділи, переглянуто структуру суто теоретичних наук, організованих за галузевою чи проблемною ознакою;
- переглянутий і оновлений понятійний апарат;
- максимально повно відображені проблеми національної історії, географії та етнографії, економіки, культури та мови, права та багатьох інших предметних областей, що мають принципове значення для національної класифікаційної системи;
- уточнена наукова періодизація;
- розширені можливості типізації, доповнені й уточнені формулювання типових ділень.

Це «проміжне видання» має допомогти бібліотекарям-практикам уже сьогодні застосовувати нововведення в своїй роботі [9]. Насамперед систематизаторам необхідно зосередити увагу на тих розділах, які зазнали у новому виданні таблиць ББК найбільших змін.

У результаті детального аналізу нового видання таблиць нами укладено перелік нововведень до таблиць ББК для дитячих і шкільних бібліотек 2008 року (нові ділення або нове формулювання), актуальних для шкільних бібліотек.

Див.
Додаток 3

Перелік нововведених ділень до таблиць ББК 2008 року (нові ділення або нове формулювання) наведено у додатку на компакт-диску.

Резюме

Безперервні зміни у суспільному житті, нові наукові відкриття потребують постійного оновлення та доповнення класифікаційних таблиць. За відсутності власне української класифікаційної системи робота з адаптації змісту ББК до сучасних науково-технічних, політичних, економічних і культурних умов існування суспільства продовжується. Однак таблиці класифікації, які широко використовуються в шкільних бібліотеках та бібліотеках інших систем і відомств, потребують ретельного перегляду, вивчення та удосконалення. Адже з кожним роком кількість документів стрімко збільшується, виникають нові науки та сфери діяльності, які не знаходять свого повного відображення у структурі теперішніх таблиць. У цій ситуації цілком виправданим було б прийняти рішення про удосконалення напрацьованих «Робочих таблиць ББК для шкільних бібліотек» і підготовку їх нової редакції головним науково-методичним центром мережі бібліотек освітянської галузі — Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського.

Див.
Додаток 4

На компакт-диску наведено матеріали майстер-класу, проведеного в рамках міського методичного об'єднання бібліотекарів навчальних закладів з теми: «Бібліотечно-бібліографічна класифікація. Зміни та нововведення»: програма майстер-класу, рекомендації та практичні завдання.

Використані джерела

1. ББК: новая редакция [Текст] : отдел 74 Образование. Педагогическая наука / Т. Морозова // Б-ка в шк. — 2001. — 16-31 янв. (№ 2). — С. 22–23.
2. Библиотечно-библиографическая классификация : рабочие таблицы для массовых библиотек [Текст]. — М. : Либерия, 1997. — 688 с.
3. Библиотечно-библиографическая классификация: Средние таблицы [Текст] : практ. пособ. / Рос. гос. б-ка, Рос. нац. б-ка, Б-ка Рос. Акад. Наук. — М. : Либерия, 2001.
4. Библиотечно-библиографическая классификация [Текст] : таблицы для детских и школьных библиотек / Гос. библиотека СССР им. В. И. Ленина. — 2-е изд. испр. и доп. — М. : Книга, 1986. — 270 с.
5. Библиотечно-библиографическая классификация [Текст] : таблицы для детских и школьных библиотек / [авт. кол. : Г. П. Ванская, Г. М. Жукова, Л. И. Литвиненко, И. П. Мартюкова, Т. Н. Морозова ; ред. Н. Н. Голоднова ; гл. ред. Э. Р. Сукиасян]. — 4-е изд. испр. и доп. — М. : Либерия-Бибинформ, 2008. — 320 с.
6. Библиотечно-библиографическая классификация [Текст] : таблицы для детских и школьных библиотек [Текст] / ГБЛ, Рос. гос. дет. б-ка. — 3-е изд. испр. и доп. — М. : Либерия, 1998. — 320 с.
7. Доповнення і виправлення до таблиць бібліотечно-бібліографічної класифікації для дитячих і шкільних бібліотек (інструктивно-методичні рекомендації) [Текст] / [уклад. : Н. Й. Дзюба, Н. В. Полуна ; ред. Л. І. Стахурська ; відповід. за вип. А. С. Кобзаренко]. — К. : Держ. б-ка України для дітей, 2000. — 88 с.
8. Лобановська, І. Г. Науково-методичне забезпечення процесів каталогізації в бібліотеках освітянської галузі України / І. Лобановська // Історія освітянських бібліотек України : наук. зб. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. — К. : Вирій, 2006. — С. 114–123. — Бібліогр.: 16 назв.
9. Полуна, Н. В. Методика систематизування творів друку для дітей та організаторів дитячого читання [Електронний ресурс] : консультація. — Режим доступу: www.chl.kiev.ua/POLUN_1.doc.
10. Робочі таблиці ББК для шкільних бібліотек [Текст] / уклад. : І. Г. Лобановська, О.А. Чернюк // Шк. світ. — 2003. — № 13. — С. 2–23.
11. Савченко З. В. Опис класифікаційних систем бібліотечних каталогів [Електронний ресурс] / З. В. Савченко. — Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em11/content/09szvzsc.htm>. — Назва з екрану.
12. Сербін О. О. Бібліотечно-бібліографічна класифікація: не лише актуальна, а й перспективна [Електронний ресурс] / О. О. Сербін. — Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2007/07soolap.pdf>. — Назва з екрану.
13. Справочник библиотекаря / науч. ред. : А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. — 3-е изд., перераб. и доп. — СПб. : Профессия, 2007. — С. 118–122.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Див.
Додаток 5

На компакт-диску наведено редакційний список «Бібліотечно-бібліографічна класифікація: стан та перспективи використання у шкільних бібліотеках».

Проблематика цієї публікації сьогодні є досить актуальною. Як відомо, в серпні 2011 року вийшов друком четвертий випуск Середніх таблиць ББК, у якому публікуються розділи: 71 «Культура. Культурологія»; 72 «Наука. Наукознавство»; 74 «Освіта. Педагогічні науки», 75 «Фізична культура і спорт»; 76 «Засоби масової інформації (ЗМІ). Книжкова справа»; 77 «Культурно-дозвілєва діяльність»; 78 «Бібліотечна, бібліографічна та науково-інформаційна діяльність»; 79 «Охорона пам'яток історії та культури. Музейна справа. Виставкова справа. Архівна справа». Велика частина таблиць відрізняється новою структурою, змістом та оновленою термінологією.

Отже, усі передумови для розроблення оновлених «Робочих таблиць для бібліотек навчальних закладів» уже є. Робота з редагування каталогів, пересистематизації та перегрупування фондів відповідно до нововведень займе багато років. Зволікати ніколи. Час діяти!